



PILTUUDISED



Septembris lõppes kaks aastat kestnud Eesti-Läti koostööprojekt „Roheline koolitoit“ piduliku õhtusöögi-ga Hämsa maherestoranis. Projektis osalesid Setomaa vald (MTÜ Setomaa Liit) ja Rõuge vald Eesti poolt ning Smiltene vald ja Tukumsi vald Lätist. Projekti jooksul koolitati haridusasutuste kokkasid ning käidi koos nendega õppereisidel Roots- ja Lätis. Kohalikele tootjatele korraldati õppereis Lätis ja Lõuna-Eestis. Õpilaste seas viidi läbi kaks küsitlust ja korraldati kokandusvõistlus, nooremad õpilased käisid õppekäikudel taludes. Projekti info, sh õpilaste küsitluse tulemused ja haridusasutustes mahetoidu pakkumise strateegia, on leitav valla kodulehel aadressil rougevald.ee/interreg-est-lat. Foto: Daiga Bojare



Neljapäeval, 25. septembril tännati Võru maakonna haridus- ja noortevaldkonna säravamaid tegijaid. Võru maakonna aasta noorsootöötaja laureaat on Rõuge valla noorsootöötaja Katrin Tamberg-Tolk. Erinevates kategooriates oli nomineeritud veel hulk Rõuge vallas töötavaid ja tegutsevaid õpetajaid, tugispetsialiste ja ringijuhate: Maarja Kallas, Maia Paas, Merike Helekivi, Annika Paavel, Paavo Rüütli, Annika Kuus, Laivi Org, Merle Piiskop, Kadri Parts ja Kaisa Hallop. Foto: Tiina Männe



Eestimaa Talupidajate Keskliidu konkursil „Parim talu 2025“ pälvis Eda ja Urmas Veeroja suitsusaunatalu alternatiivtalude kategoorias eriauhinna „Kultuuripärandi hoidja“. Mooska talu pere hoiab elus suitsusaunata-vasid, valmistab suitsuliha traditsioonilisel viisil lepasuitsus ning jagab külalistega esivanemate pärandit ihu ja hinge puhastavate saunaskäikude ning loodusretkede kaudu. Lisaks on Veerojad aktiivsed kohaliku elu eden-dajad, Eda eestvedamisel toimus sel aastal juba neljandat korda Rõuge valla saunasündmus SANNA!, mis toob üheks oktoobrikuu nädalavahetuseks Rõuge valla saunalavadele kokku sadu külalisi. Foto: Kaido Parv / EPKK



Teisipäeval, 30. septembril tähistas sajandat sünnipäeva Varstus Põlva koolis elav Beti Raam – põline kohalik, kelle tööelu möödus Võru Metsa-kombinaadi Saru keemiatsehhis kuuse- ja männiokkakorjaja-na. Eluaeg käsitööd ja laulmist armastanud Beti on tänaseni rõõmsameelne ja erk, tänab pika ea eest taevaisa ning veedab päevi end teleri ees ilmaeluga kursis hoides, ilusate ilmadega käib meeleldi õues.

Oma head soovid Betile pal-lus ajalehes avaldada tema hea sõber Marika Parv: Beti on olnud Varstu piirkonnas tubli kultuurielu alustaja, ta oli üks eakate klubi HÖBEHALL loo-jatest, Varstu Maanaiste Seltsi looja ja tubli liige, laulis aastaid Varstu naisansamblis. Omal poolt lisan, et võib-olla sain just temalt oskuse maal ellu jääda ja mitte viriseda. Kui mul oli raske ja ma ei saanud oma töödega hakkama, siis ilmus justkui võ-luväel abiline, kes oli minust pea kaks korda vanem, ja aitas mul aia korda teha, lambad püga-da. Selles vanuses inimestel oli oskus tööd teha – mina jõudsin pügada ühe lamba, aga tema kolm. Ilmaski ei tohtinud öelda, et ei saa hakkama. Temalt õp-pisin ma töökuse ja armastuse töö vastu.

Soovime Betile jätkuvalt elu-lusti ja uudishimu ning palju rõõmsaid päevi oma pere ja sõp-rade seltsis! Foto: Viivika Nagel



Septembrikuu lõpus saatis val-lavalitsus lillede ja heade soo-videga pensionipõlve pidama valla pikaajase pearaamatupidaja Kaja Juhanson. Kaja on olnud raamatupidajana tegev enam kui neli aastakümnet, sealhulgas üle 30 aasta endi-ses Varstu ja praeguses Rõuge vallas. Foto: Viivika Nagel

Hea Rõuge valla elanik!

Kui sul on vallavalitsuse-le mõtteid, ettepanekuid või avaldusi, siis palume need saata valla üldmeiliaadressile vald@rougevald.ee.

Nii jõuab sinu kiri kindlalt ja kiiresti õigesse kohta – see registreeritakse ametlikult ning suunatakse edasi selle-le ametnikule, kes just selle valdkonnaga tegeleb. Selline tegutsemisviis aitab tagada, et sinu mõtted ja küsimused saavad kiire ning asjakohase vastuse.

Aitäh, et suhtled vallavalit-susega läbimõeldult ja aidad kaasa sellele, et meie ühised asjad liiguksid lodusalt edasi!

Käimas on KOV valimiste nädal!

Pühapäeval, 19. oktoobril toimuvad kohalike omavalitsuste volikogude valimised. Sel nädal on käimas eel- ja elektrooniline hääletamine. Kogu valimisi puudutav info jõudis loode-tavasti õigeaegselt vallaelanike post-kastidesse oktoobri alguses ilmunud Mägede Hääle valimiste erinumb-ri-ga (NB! Kuna Omniva käsitluses on tegu valimisreklaamiga, siis ei pandud seda neisse postkastidesse, millel on reklaamist keeldumise silt), lehte saab lugeda ka valla kodulehel aadressil rougevald.ee/valla-ajaleht.

Meeldetuletuseks: Rõuge valla valimisjaokondade kontaktinfo ja lahtiolekuajad

Asukohas ja ööpäevases hoolekande-asutuses hääletamiseks palume ühen-dust võtta Rõuge valimisjaoskonna-ga ning kodus hääletamiseks oma kodukohajärgse valimisjaoskonnaga:

Valimisjaoskond nr 1 – Rõuge

valimised@rougevald.ee, 5888 7343
Hääletamisruum Rõuge rahvamajas (Metsa 1, Rõuge alevik)

- 13.–18. oktoobril kell 12.00–20.00
- 19. oktoobril kell 09.00–20.00

Valimisjaoskond nr 2 – Haanja ja Misso

valimised@rougevald.ee, 5888 7344
Hääletamisruum Haanja teenuskes-kuses (Võru tee 15, Haanja küla)

- 17. oktoobril kell 12.00–20.00
 - 19. oktoobril kell 9.00–20.00
- Hääletamisruum Misso rahvamajas (Tsiistre tee 3, Misso alevik)
- 18. oktoobril kell 12.00–20.00

Valimisjaoskond nr 3 – Mõniste ja Varstu

valimised@rougevald.ee, 5888 7345
Hääletamisruum Mõniste teenuskes-kuses (Mendise, Mõniste küla)

- 18. oktoobril kell 12.00–20.00
- Hääletamisruum Varstu kultuu-rikeskuses (Kultuuri tn 1, Varstu alevik)
- 17. oktoobril kell 12.00–20.00
 - 19. oktoobril kell 9.00–20.00

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

10. septembri 2025 istungil vallavalitsus:

■ Lükas tagasi riigihankes „Rõuge vallas Haanja rahvamaja energiatõhususe ehitustööd“ kõik pakkumused, kuna need ületasid hankelepingu eeldatavat maksumust.

■ Otsustas esitada taotluse Keskonnainvesteeringute Keskuse ringmajanduse programmi taotlusvooru, et küsida toetust eterniidijäätmete kogumise korraldamiseks.

■ Andis nõusoleku XXII Rogosi sügislaada korraldamiseks 14.09.2025.

■ Esitas volikogu komisjonidele arutamiseks eelnõu „Nõusoleku andmine „Kagu-Eesti piirkonna sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine kohalikul tasandil“ taotlusvoorus osalemiseks ja projekti omafinantseeringu garanteerimine“.

18. septembri 2025 istungil vallavalitsus:

■ Kooskõlastas Rõuge Põhikooli töötajate koosseisu.

■ Andis projekteerimistingi-

mused Jaanimäe maaüksusele saunamaja rajamise ehitusprojekti koostamiseks.

■ Andis ehitusloa Ala-Sarise maaüksusele suurkaevu rajamiseks.

■ Andis kasutusloa:

- Järvemäe ja Orumäe maaüksusele rajatud päikeseelektrijaamale;
- Tammsaare maaüksusel elektrienergia salvestusseadmele.
- Kinnitas Rõuge vallas asuvate bussipeatuste kohanimed.

■ Otsustas korraldada avatud hankemenetlusega riigihanke „Rõuge valla lumetõrje 2025/2026, 2026/2027 ja 2027/2028“.

■ Otsustas võõrandada enampakkumise korras elektroonilise oksjonikeskkonna osta. ee kaudu sõiduauto Mitsubishi i-MiEV registrinumbriga 662 MHL alghinnaga 200 eurot ja sõiduauto Mitsubishi i-MiEV registrinumbriga 663 MHL alghinnaga 200 eurot.

■ Kinnitas elektrooniliste enampakkumiste tulemused ja

tunnistas

■ Luutsniku külas Luutsniku kinnistul asuva korteri nr 4 enampakkumise võitjaks Kalle Koiksaare ostuhinnaga 2100 eurot,

■ Kangsti külas Sauna kinnistul enampakkumise võitjaks Kangsti Maja OÜ ostuhinnaga 5000 eurot,

■ Handimiku külas Tehnika tn 8a kinnisasja enampakkumise võitjaks Teamplan OÜ ostuhinnaga 4380 eurot,

■ Handimiku külas Tehnika tn 8b kinnisasja enampakkumise võitjaks Teamp-lan OÜ ostuhinnaga 9970 eurot.

■ Rahuldas mittetulundusühingu Nursi Tegusad taotluse parkimisala rajamiseks Nursi külakeskuse juurde summas 6089,64 eurot.

■ Rahuldas mittetulundusühingu Rõuge Priihtlikud Pritsimehed projekti „Valgjärve ranna veeohutuse tõstmise“ kaasfinantseerimise taotluse summas 273,52 eurot.

■ Kinnitas hajaasustuse programmi 2024. ja 2025. aasta

toetuse kasutamise aruande.

■ Otsustas esitada taotluse Keskonnainvesteeringute Keskuse ringmajanduse programmi taotlusvooru, et küsida toetust eterniidijäätmete kogumise korraldamiseks.

■ Rahuldas erasiku vaide Rõuge Vallavalitsuse 27.06.2025 korralduse nr 2-3/183 peale lapsehoiuteenuse rahastamise nõudes.

■ Rahuldas osaliselt Sotsiaaldemokraatliku Erakonna taotluse valimistega seotud reklaamide paigaldamiseks Rõuge valla omandis olevatele maaüksustele.

■ Andis avalike ürituste load:

■ Orienteerumisklubile Võru ürituse „4. Magaziin Orienteering Games 2025“ korraldamiseks 27.09.2025;

■ SK Haanja Rattamaratonid MTÜ-le ürituse „22. Haanja 100 MTB“ korraldamiseks 27.09.2025.

■ Otsustas Meie Nursipalu MTÜ-lt sisse nõuda võlgnevuse.

■ Esitas otsuse eelnõu „Jaoskonnakomisjonide moodustamine ja liikmete nimetamine“

volikogule vastuvõtmiseks.

1. oktoobri 2025 istungil vallavalitsus:

■ Andis ehitusloa Mäe-Tindioru maaüksusele suurkaevu rajamiseks.

■ Määras Suureniiu katastriüksuse jagamisel tekkinud katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarbed.

■ Kinnitas Rõuge valla korraldatavate elutähtsate teenuste kirjelduse ja toimepidevuse nõuded.

■ Muutis Rõuge Vallavalitsuse 18.06.2025 korraldust nr 2-3/172 „Hajaasustuse programmi 2025. aasta taotluste rahuldamine“.

■ Kinnitas hajaasustuse programmi 2024. ja 2025. aasta toetuse kasutamise aruanded.

■ Kinnitas Rõuge Põhikooli hoolekogu koosseisu.

■ Kooskõlastas Rõuge Koostöökeskuse koosseisu tagasiulatuvalt alates 01.09.2025.

■ Esitas volikogule vastuvõtmiseks järgmised eelnõud:

■ Eraharidusasutuse Leiu-tajate Külakool toetamine

2025/2026 õppeaastal.

■ Rõuge Vallavalikogu 25.10.2022 määruse nr 14 „Rõuge valla arengukava 2030 ja Rõuge valla eelarvestrateegia 2025–2028 vastuvõtmine“ muutmise“.

■ Kultuuriturismi marsruudi arendamise projekti „Maa-konnaülese kultuuriturismi marsruudi Kälavüü-Kiravüü väljaarendamine“ omaosaluse garanteerimine“.

■ Kasutusvalduse lõpetamine (Rogosi mõis).

■ Otsustas korraldada Nursi külakeskuses eelnõu „Toetus Kaitseväge Nursipalu harjutusvälja mõjualas paiknevate kinnisasjade parendamiseks“ arutelu kortermaja elanike esindajatega.

■ Saatis eelnõu „Rõuge Valla-volikogu 19.06.2018 määruse nr 23 „Rõuge Vallavolikogu 19.06.2018 määruse nr 23 „Rõuge Noorsootöö Keskuse põhimäärus“ muutmise“ aru-

tamiseks noortevolikogule.

■ Arutas sihtasutuse Haanja-maa Sport taotlust.

VALLAVOLIKOGU ISTUNGID

9. septembri 2025 istungil volikogu:

■ Suunas Rõuge valla arengukava 2030 tegevuskava 2026–2029 ja eelarvestrateegia 2026–2029 eelnõu avalikustamisele 10. septembrist kuni 24. septembrini. Avalik arutelu toimub 25. septembril

2025 kell 17.00–19.00 Haanja rahvamajas.

■ Kehtestas maamaksu tõusu piirmääraks aastas 10 protsenti ja kodualuse maa maksusoodustuse suuruseks 1000 eurot.

■ Delegeeris hädao lukorra seaduses sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohali-

ku omavalitsuse üksuse organi ülesanded Rõuge Vallavalitsusele ja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 27 lõikes 5 sätestatud kooli pidaja pädevusse antud küsimuse otsustamise Rõuge Põhikooli direktorile.

23. septembri 2025 istungil

volikogu:

■ Andis nõusoleku „Kagu-Eesti piirkonna sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine kohalikul tasandil“ taotlusvoorus osalemiseks ja garanteeris projekti omavalituse tasumise aastateks 2026–2027 summas kuni 23

000 eurot.

■ Võttis vastu Rõuge valla 2025. aasta esimese lisaeelarve.

■ Andis nõusoleku hoonestus-õiguse seadmiseks Rõuge alavikus Aia tn 2, Aia tn 4 ja Tamme elamukruntidele konkursi korras.

■ Moodustas 19. oktoob-

ril 2025 toimuvateks kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks kolm jaoskonnakomisjoni ja nimetas nende liikmed.

■ Kuulas sihtasutuse Rõuge valla turism nõukogu esimehe ülevaadet sihtasutuse tegevusest ja finantsseisust.

Jaga oma võõrsil elamise lugu!

Oled elanud välismaal? Sinu peres on Eesti võõrsil elamise kogemusi? Aita Vabamu muuseumil luua üleilmse eestluse näitus!

Uus näitus „Ilmaküla eestlased“, mis avaneb 2026. aasta jaanuaris, jutustab loo eestlastest, kes on 19. sajandist kuni tänapäevani kodumaalt lahkunud, olgu siis vabaduse otsingul, sõjapagulastena või parema elu lootuses. See on näitus meid ühendavatest sidemetest, identiteedist ja Eestist, mis elab ka piiri taga.

Oma foto saatmiseks skaneeri QR-kood või leia link muuseumi kodulehelt vabamu.ee.



Teeme Rõuge Ööbikuoru ligipääsetavamaks!

Septembrikuu viimastel päevadel hakkas Ööbikuorus toimetama OÜ ADEExpert, kes viib ellu Võrumaa Arenduskeskuse poolt koordineeritava projekti „Access Routes“ („Ligipääsetavad turismimarsruudid“) hanke tellimust. Projekti eesmärk on luua turvalist ligipääsu loodus- ja kultuuripärandi objektidele, arvestades nii kuulmis-, nägemis- ja liikumispuuetega inimeste vajadustega kui ka näiteks lapsevankriga liikujatega.

Hanke raames kujundatakse olemasolev jalgrada ümber nii, et seda oleks mugavam kasutada ratastooli kasutajal, aga ka nägemispuudega inimesel. Just nägemispuudega inimestele mõeldes paigaldatakse raja äärde kombatav äär, samuti korraldatakse ebataasasused ning vihma poolt ära uhitud osa torni jalamil. Tulemas on uuendatud infoviidad ja -tahvlid, nendegi pai-

gutuse puhul peetakse silmas ligipääsetavust: infoviitade

tekst on selgemini loetav ka kaugelt, tahvlid paigutatak-

Aita Ööbikuorg kuuldavaks teha – anna lugudele oma hääl!

Nüüd ongi õige koht üleskutseks: anna oma väike vabatahtlik panus kodukandi turismi ja tule sisse lugema Ööbikuorgu tutvustavaid tekste! Loeme/kõneleme tekstid sisse eesti, inglise ja võro keeles. Kui tahad selles osaleda ja oma hääle ajalukku talletada, siis anna sellest esimesel võimalusel märku, kirjutades aadressile astrid.org@vorumaa.ee.

se jalgrajale lähemale, nii et ka ratastoolis inimene saaks tahvil oleva infoga tutvuda. Tahvile tulevad taktiilsed (reljeefsed, katsutavad) elemendid, mis võimaldavad ka nägemispuudega inimesel saada teadmisi ja kogemusi Ööbikuorust. Tahvile paigutava QR koodi kaudu saab infotekste ka kuulata.

ASTRID ORG
Projekti juht



Suitsusaunad jõudsid veebikaardile

Vana-Võromaa suitsusaunade koostöökogu eestvedamisel käib üle-eestiline suitsusaunade loendus. Teateid suitsusaunade kohta on laekunud üle Eesti, kõige rohkem on neist teada antud Vana-Võromaalt.

Sügisel alguseks oli kirja pandud 560 sauna, infot on kogunenud veel paarisaja sauna kohta. Koostöös Maa- ja Ruumiametiga on sügiseseks pööripäevaks valminud ka suitsusaunade kaardirakendus, mis asub veebis: xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/suitsusaunad.

Kaardiaknas on näha saunade asukohad, paljudest saunadest on ka foto ning lühiteave sauna ajaloo kohta. Kõik loenduse käigus üles kirjutatud suitsusaunad ei ole kaar-

dil kuvatud. Näha on vaid need, mille kohta on omanik andnud loa. Kaardil on praegu loenduse augustilõpu seis, andmeid värskendatakse edaspidi kord kuus.

Täname kõiki, kes on oma saunalugusid uurijatega juba jaganud! Kes pole veel jõudnud oma suitsusauna kirja panna, võtke selleks sügise jooksul natuke aega. Loenduse link on veebilehel savusann.ee, küsimusi tutvustab videojuhend. Saunast võib teada anda ka loendajatele helistades või kirjutades.

Vana-Võromaa suitsusaunakombestik kuulub juba 10 aastat UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja, loendusega loodetakse aga saada täpsemat infot siinsete suitsusaunade arvu ja kasutamise kohta. Ettevõtmist toetavad Eesti Rahvakultuuri Keskus ja Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ekspertgrupp.

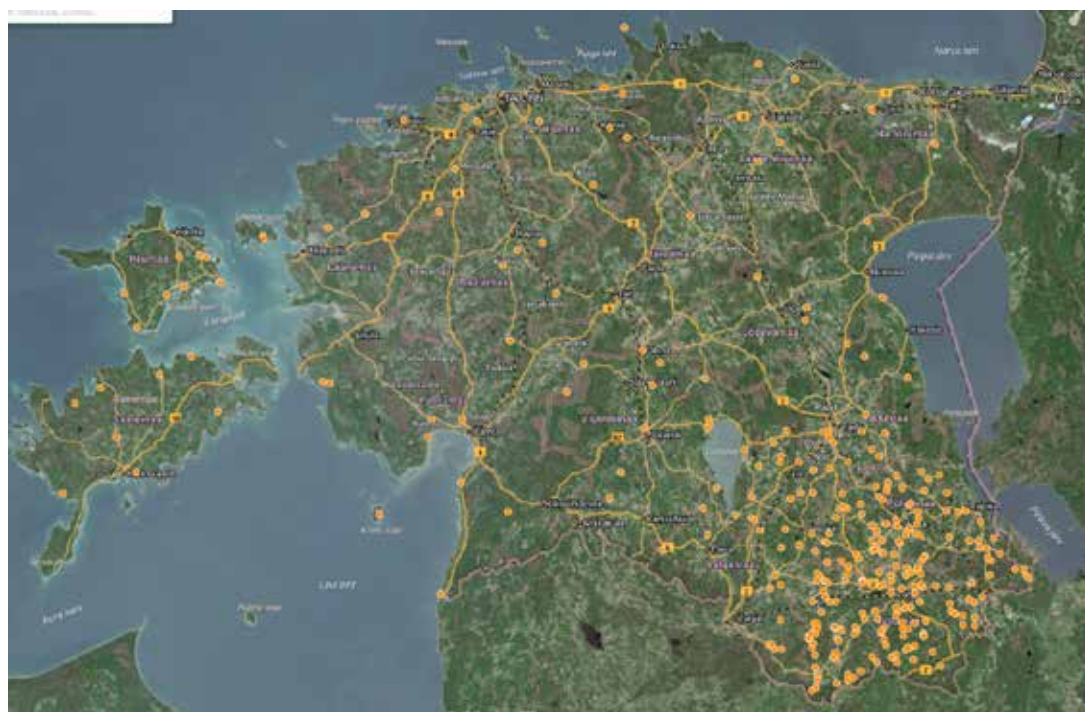
Rohkem infot:

Küllli Eichenbaum

Vana-Võromaa suitsusaunade koostöökogu
kylli.eichenbaum@gmail.com, 5661 1924

Sulev Õitspuu

Maa- ja Ruumiamet
geoinfosüsteemide arenduse osakonna juhataja
sulev.oitspuu@maaruum.ee, 5697 0799



Kuvatõmmis Maa-ameti suitsusaunade kaardikihist.



Foto: Marika Alavere

Mõniste õpilased käisid Islandil

Viis Mõniste kooli õpilast viibis Erasmus+ projekti „Eye-Eg-Mina“ jätkuprojektiga „We-Við-Meie“ 3.–13. septembrini Islandil. Projekti eesmärgiks oli tutvuda Islandi kultuuri ja loodusega, arendada sõprusuhteid ning saada keelepraktikat.

Reis Islandile algas 3. septembril kell 6 Mõnistest ja koosnes lausa kolmest lennust: Tallinna lennujaamast Helsingisse, Helsingist Reykjavikki ning Reykjavikist Akureyri Kohale jõudsimise õhtul umbes kell 22.00.

Veetsime seitse päeva koos Stórutjarnaskóuli noortega, kellega olime tutvunud juba eelmisel aastal, kui nad tulid „Eye-Eg-Mina“ projekti raames meile külla. Tundsiime ennast väga koduselt, sest ka seal oli väike õpilaste arv ja palju ruumi.

Igasse päeva jagus erinevaid tegevusi: mängisime erinevaid mängu, et õppida üksteist rohkem tundma; küpsetasime koos „seakõrvu“, tutvustasime ja maitseisime teineteise rahvusroogasid, õppisime Islandi ja õpetasime Eesti rahvatantse; õhtud veetsime võrkpalli



Foto: Marleen Länik

mängides. Pikaks ajaks jääb meelde Islandi omapärane loodus: avarad kivised maastikud, taustaks kõrged mäed, võimsad kosked. Ühel päeval sõitsime väikese laevaga merele, kus nägime väga lähedalt vaalasid. Käisime ka islandi tõugu hobustega ratsutamas, aitasime talunikel mägikarjamaadelt lambaid talveks koju suunata ning neid kõrvamärgistuse järgi sorteerida, nägime kõrgele purskuvaid geisreid ja ujusime kuumaveeallikas.

„Eye-Eg-Mina“ projekt sai

alguse kaks aastat tagasi Tallinnas toimunud projektikirjutamise laagrist, kus osalesid kaks Mõniste kooli õpilast – Elpidia-Marie Giannakaina ja Indrek Puusalu – ja nende juhendaja Kadri G Laube. Tema kirjutas ka jätkuprojekti „We-Við-Meie“.

Suur tänu projekti eestvedajatele Kadriale, Elpidale, Marikale ja Sigrīðurile!

MARLEEN LÄNIK JA ALEKSANDRA LEPP
Rõuge Põhikooli Mõniste kooli õpilased



Fotod: erakogu

Sügis – rõõmu ja heldimuse aeg

Sügis tuleb alati tasa ja väärikalt, justkui kuldnene küllaline. Ta kingib täiskasvanutele rahu ja vaikselt heldimuse – lehtede aeglane langemine, hommikune udune värskus ja päikesekiired, mis läbi pilvede kuldselt vilguvad, panevad hinge soojalt helisema. Lastele toob sügis kaasa aga mängurõõmu ja avastamishetki: krõbisevad lehekühilad, tammeterud ja kastanimunad taskus, värvilised kirevad puud, mille all saab joosta.

Sügis on tõeliselt helde pereainine – ta laob lauale oma ande: mahlased õunad, magusad pirnid, kapsad, porgandid, kõrvitsad, pihlakamarjad ja seened. Pole ime, et teda tahetakse tervitada ja tänada – sügis väärrib lausa sünnipäevapidu!

Ja nii otsustasidki Tõrurukeste rühma õpetajad ja lapsed korraldada sügisele sünnipäevapeo.

Peo alguses said kõik lapsed endale valmistada sügiseks rooni, kaunistades seda värviliste lehtede ja õitega. Nii muutusid väikesed külalised tõelisteks sügiseprintsessideks ja -printsideks. Krooni külge kinnitati väike leheke oma nimega – justkui külalise sügise sünnipäeval.

Edasi algas aaretejaht „Sü-



gis annab kingitusi“. Õpetajad peitsid eelnevalt tuppa sügisande. Iga leitud aare oli sügise kingitus. Lapsed töid need „Sügise sünnipäevalauale“, kuhu kogunes ühine rikkalik saak. Väikese üllatusena sai iga leidja ka porgandimuffini.

Ükski tõeline pidu ei saa mööduda ilma laulu ja tantsumisega. Õpetaja Ive juhendamisel said lapsed laulda laulu sügisele. Rõõmsate hääle ja keksivate jalgadega täitis saal, kui kõlas lõbus vihmatants. Lõbusust lisas ka hoogne laul kummikute kandmisest – sest mis oleks sügis ilma nende ustavate jalanõudeta.

Seejärel mindi õue, et valmistada sügisele eriline kingitus. Õpetajad olid toonud kodust kaasa sügisilli, millele

lisaks korjasid lapsed lehti, tõrusid ja samblikku. Hiljem asetati need hoolikalt väikestele plaatidele. Nendest sügisandide mustritest seati kokku kaunis lapivaip, mis kinnitati aiale kõigile imetlemiseks. See tegu oli laste viis öelda sügisele aitäh tema rikkalike andide ja kauniste värvide eest.

Kui kingitus valmis, suundusid lapsed taas tuppa, kus ootas peolaud. Lust ja rõõm täitis ruumi, justkui oleks sügis ise peol osalenud.

See pidu oli tõestus, et ka väikesed südamed oskavad tänada ja jagada rõõmu, kui loodus kingib oma parima.

Rõuge Lasteaia Tõrurukeste rühma õpetaja
LIIVI



Võidukas tantsupaar – Astra Elfriede Neumann ja Sander Sõnna koos treeneri Reno Ollega. Foto: erakogu

Meie tantsutäht – võidukas Astra Elfriede Neumann

Aratuskell helises kell 5.30. Väljas oli veel pime. Vaikus majas, vaid üksik linnuhääl kusagil eemal meenutas, et maailm ärkab varsti. Asjad olid eelmisel öhtul pakitud, aga hommikul tundus, et midagi on ikka puudu. Kampsun. Juukselakk. Kleit, kingad. Tantsu-kingad – need ei tohi kunagi ununeda. Autos hakkas päev päriselt pihta. Lühike sõit Sõmerpallu, kus liitus meiega tantsupartner Sander. Unised pilgud, aga ometi magada ei saanud – ootus ja elevus ei lasknud. Sõit Tallinna oli pikk ja vaikne. Pigem aeglane.

Tallinnasse jõudes algas kiirustamine – soeng. Kihid geeli ja lakki ning juba vaataski peeglist vastu naerata nägu. Ta oli valmis. Võistluspõrandal käis soojendus. Muusika, tuttavad sammud, teised tantsijad. Kõik on oma mullis. Võistlus algas – kohtunikud marsivad saali. Korraga läheb süda nii tühjaks ja samas nii täis. See hetk, kui sa tead: järgmine tants võib muuta palju.

Astra võistlusklass oli esimene. Kohe. Nüüd. Ei mingeid lisahetki ega varuplaane. Jõudsin veel hõigata: „Nautige!“ kui läinud nad olidki. Mitmekesi koos teiste paaridega, aga ometi kahekesi.

Iga tants tuli paremini kui eelmine. Käed, pöörded, naeratus, mis pole teeseldud – vaid tõeline. Standardtantsud – aeglane valss, viini valss ja *quickstep* – lõppesid, aga ees ootasid 3 Ladina-Ameerika tantsu – samba, *cha-cha-cha* ja *jive*. Vahepeal polnud aega mõelda, mis koht see olla võiks. Lihtsalt tantsisime. Nagu viimast korda. Nagu oleks maailm ainult nende kahe päralt. Enne viimast – seda kõige kiiremat *jive*’i – oli väsimus silmaga nähtav, kuid nad teadsid, et veel viimane pingutus ja läbi see ongi. Meie pilgud tütreaga ei kohtunud, sest nad tantsisid oma tantsu. Ja nautisid! Seda oli kaugelt näha. 6 tantsu tantsitud, lahkusid nad põrandalt helge naeratusega. Nad olid rahul. Nad andsid endast maksimumi. Võitnud olid nad nagunii, sest kõik õnnestus.

Vahepeal said omavahel tantsumõõtu võtta ka teised vanuseklassid. Meie aga ootasime tulemusi. Süda tagus. Hetked tundusid justkui pikemad kui tavaliselt. Nimed loeti ette. Kuues, viies, neljas – „Oh, poodium!“ – jõudsin mõelda. Kolmas koht. Teine koht. Ja siis: „Esikoht – Sander Sõnna ja Astra Elfriede Neumann!“ Õnnehetk. Käed haarasid partnerist kinni ja väga uhkelt, oi, kui uhkelt läksid nad käsikäes oma kuldse medali järgi.

Astra Elfriede osales esimest korda ka soolotantsude klassis ning võitis oma vanuseklassi tüdrukute 2-tantsu kategoorias samuti kuldmedali ning saavutas 3-tantsu kategoorias tubli kolmanda koha. Astra tantsupartner Sander Sõnna ei jäänud ka individuaalselt alla – poiste 3- ja 4-tantsu kategooriad tõid talle kuldmedalid.

Hooaja esimesele võistlusele eelnesid kaks kevadist kuldmedalit 2- ja 4-tantsu klassides ning Eesti meistrivõistluste teine koht. Viimase, 6-tantsu klassi võiduga seljatas Astra lasteklassi võistlused ning oktoobrist asuvad nad koos partneriga võistlustule juba Eesti karikavõistluste võistlussarjas.

Astra Elfriede õpib Leiutajate külakooli 5. klassis ning tantsuklubis Maarja on ta võistlustantsuga tegelenud kõigest aasta, alustades tantsimist septembris 2024.

JOHANNA LAAK

Siim Tillemann tõi Rõuge valda rallikrossi hõbemedali

Rõuge valla motosportlane Siim Tillemann lõpetas tänavuse Eesti meistrivõistluste rallikrossihooaja suurepäraselt: Touring Car klassis kuulus talle kokkuvõttes 2. koht ja hõbemedal.

Kuue etapiga põnevas ja üha enam populaarsust koguvast sarjas näitas Tillemann stabiilselt tugevat minekut. Oma kolmandal osalemisaastal võitis ta kaks etappi – Misso ja Elva Kulbilohu rallikrossid – ning jõudis veel kahel korral poodiumile, saavutades teised kohad Laitse Rallypargis ja Kehala ringrajal. Piiraja ja Raassilla etappidel piirdus ta seekord neljandate kohtadega, kuna tehnilised viperused segasid paremat tulemust.

Touring Car klassis osales tänavu 11 sõitjat Eestist, Lätist ja Leedust. Tillemann kogus hooaja peale kokku 132 punkti, jäädes meistritiitlist ilma vaid kolme punktiga.

„Kohati oli hooaeg keeruline just tehniliste problee-



Siim Tillemann sõitmas EMV Kehala etapil. Foto: www.autosport.ee

mide tõttu, kuid teadsime, et kui tehnika peab, on meil kiirus olemas, et võita,” sõnas Siim Tillemann hooaja kokkuvõtteks. „Oleme tu-

lemusega rahul ja järgmisel aastal läheme kindlalt tiitlit püüdma.“

Eelmisel hooajal saavutas Tillemann Balti meistrivõist-

lustel 2. koha ja Eesti meistrivõistlustel 3. koha, seega näitab sportlane järjekindlat arengut ja kuulub Eesti rallikrossi tippu.

Rahvusarhiivi digikogud – kuidas neid kasutada?

Tasuta

Edith Eskor ja Liisi Pabstel tutvustavad arhiivi põnevaid kogusid ning annavad juhiseid, kuidas sealt endale huvipakkuv üles leida.

Võimalusel võta oma arvuti kaasa!



29. oktoobril kell 11 Rõuge valla raamatukogus

Kaasrahasitanud Euroopa Liit

RAHVUS-ARHIIV

Raamatukogupäevad ja rahvamajade nädal toovad Rõugesse Lauri Räpi

20.–26. oktoobrini leiab aset Eestimaa rahvamajade nädal ja 20.–30. oktoobrini raamatukogupäevad. Sel puhul toimub Rõuge valla rahvamaja ja Rõuge valla raamatukogu koostöös kolmapäeval, 22. oktoobril kell 18.00 Rõuge rahvamajas kohtumine Lauri Räpi.

Lauri Rapp on tekstilooja, maailmarändur ja paljude laulusõnade autor. Tema sulest on sündinud kaheksa raamatut, sealhulgas auhinnatud luulekogu „Lihtsate asjade tähtsus“.

Möödunud aasta lõpul ilmunud „Elatud eilsete ja elamata homsete vahel“ sai Tammsaare kirjanduspreemia nominatsiooni ja valiti 2024. aastal ilmunud parimaks ilukirjanduslikuks raamatuks. Lisaks on ta kirja pannud lastenäidendi „Marakratt ja keskõine raamatukogu“ ning Erki Aulega kahasse muusikali „Rasmus ja Maria“ libreto. Samuti on

Rappi paljude kolumnide, artiklite ja reisikirjade autor.

Lauri Rapp on ise öelnud järgmist: „Minu inspiratsiooniks on elu kogu oma ilus ja valus, inimesed selle keskel koos oma lugudega ja loodus, mis mind ümbritseb nii armsal kodumaal kui maailma teisel serval.“

Ootame teid Rõuge rahvamaja põnevale kohtumisele Lauri Räpi.

Sündmust toetab Eesti Kultuurkapital ja see on tasuta.

BIRGIT PETTAI
Rõuge valla rahvamaja kommunikatsioonijuht



Rõuge rahvamajas
22. oktoobril
kell 18.00

Külas on
Lauri Rapp

Tekstilooja,
maailmarändur ja paljude
laulusõnade autor



Rõuge rahvamaja kino pakub sel hooajal filmi-elamusi nii päeval kui õhtul

Selleks, et rohkem filmihuvilisi kinno jõuaks ja oleks valikuvõimalusi filmi vaatamise aegades, pakub Rõuge valla rahvamaja selle hooaja kinopäevadel võimalust vaadata ühte filmi kahel erineval päeval ja kellaajal.

Ühe seansi kellaaeg on toodud veidi varasemaks, et ka eakatel oleks võimalus päeval valgel ajal võimalus kino külastada neile sobival kellaajal. Esialgu pakume seda võimalust ühele filmile, et näha, kuidas selline formaat kinopubliku poolt vastu võetakse.

Oktoobrikuu kinopäevad

Oktoobrikuus näitame Rõuge rahvamaja kinos kahel erineval ajal Eesti põnevusfilmi „Ühemõõtmeline mees“. Kinoseansid leiavad aset kolmapäeval, 29. oktoobril kell 16.00 ja neljapäeval, 30. oktoobril kell 18.00. Filmi pikkus on üks tund ja 42 minutit.

Tegemist on Andres Puustusmaa kaasahaarava ja mõjuva spioonipõnevikuga, milles teevad kaasa meie tippnäitlejad. Loo peategelane Raul (Juhan Ulfsak) elab halli elu, proovides jääda kõikjal nähtamatuks. Tema isa (Mait Malmsten) on endine KGB ohvitser, kes on hävitanud patoloogilise armukadedusega oma naise (Jaanika Arum) elu ja kujundanud pojust riigireeturi. Aastaid on Rauli vaevanud teadmatus emast ja aastaid on ta kuuleka „kullerina“ jätnud peidukutesse riiklike saladustega

informatsiooni. Viimaselt ülesandelt koju minnes satub Raul tänaval peale jöhkrale peksmisele. Ohver on hiinlanna (Yang Ge), kelle mees oma hoole alla võtab ning algab nende kahe ühise keele otsimine ja teekond Hiina.

Filmi tegevus toimub paralleelselt 80-ndatel, 90-ndatel ja tänapäeval. Lapseea Rauli rollis teeb suurepärase soorituse Leonard Puustusmaa, noormehe eas Rauli kehastab Franz Malmsten.

Teise filmina näitame oktoobrikuu kinos kolmapäeval, 29. oktoobril kell 18.00 Eesti dokumentaalfilmi „Minu pere ja muud klounid“. Filmi pikkus on üks tund ja 24 minutit. Enne filmi algust on kohapeal muljetamas ka filmi peategelased Haide Männimäe ja Toomas Tross.

Abielupaar Haide ja Toomas on näitlejad. Neil on pal-

ju fänne ja oma teatrimaja. 20 aastaga on nad jõudnud omaloodud tegelaskujudega – klounipaar Piip ja Tuut – Eesti perede südamesse. Aga ka klounidel on lapsed. Vanem tütar Emma astub oma vanemate jälgedes ning tegeleb pühendunult teatriga. Kodus on ta pidanud tihti kandma emarolli, hoolitsetes noorema venna ja õe eest. Siim armastab üle kõige filme ja legosid, kuid autism ei lase tal iseseisvat teismeliseelu elada. Temaga hakkama saamine nõuab kogu perelt tõelist žongleerimisoskust. Anni sooviks väga, et nende vanematel oleks normaalne töö ja ta saaks endale päris oma lemmiklooma lubada.

Oma ameti tõttu on vanemad sageli kodust ära ning lapsed peavad pere pisikeses kahetoalises korteris ise hakkama saama. Iga kord, kui tuleb taas minna tegema tööd, mida Haide ja Toomas

armastavad – tõmmata selga kostüüm, maalida nägu pähe ning astuda lavale, et rõõmustada publikut – kasvab ühtlasi ka süütunne kaotatud aja pärast ning hirm läbipõlemise ees. Kuidas kindlustada oma lastele tulevik, ülal pidada oma teatrimaja ja teha seda kõike koos? See on lugu särast silmades ja pisaratest põskedel, mis puudutab igat perekonda.

Kinopilet lastele ja pensionäridele on 5 eurot ning tavapilet 6 eurot. Pileteid saab osta kohapeal nii sularahas kui kaardiga.

Et teaksime teie soovidega arvestada, kutsume kõiki üles oma filmisoovi-dest teada andma e-posti aadressil rahvamaja@rougevald.ee.

BIRGIT PETTAI
Rõuge valla rahvamaja kommunikatsioonijuht

Muusikaline lavastus „Minu noor naine“ võtab jalad alt!

Reedel, 7. novembril kell 19.00 astuvad Rõuge rahvamaja laval üles näitlejad Desiree Mumm (25) ja Henrik Normann (53) etendusega „Minu noor naine“.

Etendus räägib sellest, kuidas üksikuna päevi õhtuse saatva kirjandusõpetaja Arturi kõledasse korterisse ilmub ootamatult endine õpilane Kätlin ja korraga on maailm täis ammu unustatud värve, imelist ootust ja nooruslikke rütme, mis lausa meelitavad hinge teineteisele avama. Ent milleni võib viia saatusele alla vanduva aastates mehe ja endas ärkavat naiselikkust avastava kaunitari kohtumine? Kas jätkub tärnitud tunnetes lennukust, kandmaks armunuid lootusrikkasse tulevikku? Sellele saame vastuse muusikalises lavastuses „Minu noor naine“, mis ei jäta külmaks ühtki armastuse tiivustavasse jõudu uskuvat vaatajat. Hingeminev etendus pakub nii naeru, pisaraid kui kirkastavat äratundmisrõõmu.

„Lavastuses „Minu noor

naine“ on küll omajagu huumorit, kuid oma olemuselt on see siiski pigem omamoodi armastuslugu, mitte laadanaljadest tiine rahvakomöödia,“ on Aigi Viira etenduse arvustuses kirjutanud.

Etenduse on lavastanud Anne Paluver, selle autor on Ivo Parbus ja muusikajuht Kersti Kuusk.

Etendus kestab koos vaheajaga umbes kaks tundi, vaheajal on avatud ka kohvik.

Piletid on müügil Pileti-keskuses: tavahind 29 eurot, sooduspilet (õpilastele, üliõpilastele ja pensionäridele) 26 eurot. Kui te ei saa piletit interneti teel osta, siis saab broneeringu teha ka telefonil 514 1384.

BIRGIT PETTAI
Rõuge valla rahvamaja kommunikatsioonijuht

Osta
pilet
siit →



DESIREE MUMM ja HENRIK NORMANN

7. novembril kell 19.00

Rõuge rahvamajas

LAULUDEGA ARMASTUSLUGU KAHES VAATUSES

MINU NOOR Naine

PILET 6 € SOODUSPILET 5 €

pileti keskus

ÜHEMÕÕTMELINE MEES

Andres Puustusmaa film

PILET 6 € SOODUSPILET 5 €

RÕUGE RAHVAMAJA KINOS

KOLMAPÄEVAL, 29. OKTOOBRIKELL 16.00

NELJAPÄEVAL, 30. OKTOOBRIKELL 18.00

Juhan Ulfsak, Mait Malmsten, Yang Ge, Timo Nigunen, Julia Aug, Franz Malmsten, Tõnis Ninnemäe, Leonard Puustusmaa

HEILIKA PIKKOVI & LIINA SÄRKINENI FILM

MINU PERE & MUUD KLOUNID

RÕUGE RAHVAMAJA KINOS

KOLMAPÄEVAL, 29. OKTOOBRIKELL 18.00

PILET 6 € SOODUSPILET 5 €

ENNE FILMI ALGUST ON KOHAL KA FILMI PEATEGELASED HAIDE MÄNNIMÄE JA TOOMAS TROSS

Siin võiks olla SINU KUULUTUS!

Rõuge valla elanikele ja ettevõtjatele on valla lehes kuulutuste avaldamine TASUTA

Saada oma kuulutus aadressile viivika.nagel@rougevald.ee

ROUGE VALD



Lõuna-Eesti elanikelt oodatakse arvamust turismi kohta

Lõuna-Eesti Turismiklaster kutsub kohalikke elanikke kaasa rääkima kodupiirkonna turismi tuleviku kujundamises.

Kõik Lõuna-Eesti elanikud saavad kuni 26. oktoobrini osaleda küsitluses, mis uurib nende suhtumist turismi ja turismiarendusse oma kodukohas.

Küsitlusele vastamine on anonüümne ja võtab aega umbes 15 minutit

„Soovime teada saada, kuidas elanikud näevad turismi mõju oma igapäevaelule ning mida nad ootavad piirkonna arengult. Kogukonna arvamus on hindamatu väärtusega, sest just siinsete inimeste tähelepanekutest ja kogemustest sünnib turismi jätkusuutlik areng,“ sõnas Lõuna-Eesti Turismiklastri juht Kanni Kallastu.

Küsitlus viiakse läbi kahes etapis. Sügisene uuring kestab tänavu 16. septembrist kuni 26. oktoobrini ning talvine uuring 15. jaanuarist kuni 28. veebruarini 2026. Uuringut aitab läbi viia Tartu Ülikooli Pärnu kolledž.

Kõigi osalejate vahel, kes soovivad jätta oma kontaktandmed, loositakse välja auhindu, mille on välja pannud piirkonna turismi- ja kultuuriettevõtted.

Lisainfo: Anzelika Gomožova, Lõuna-Eesti Turismiklaster Arendustegevuste valdkonnajuht
+372 58106058
visitsouthestonia.com



Vasta ja Võida

15-minutiline küsitlus:
Mida arvad turismist oma kodukohas?



Aita panna nimi Võru maakonna haridusasutuste toitlustuse kvaliteedimärgisele!

Haridusasutused, kes on läbinud toitlustuse sisehindamise ja vastavad „Kooli- ja lasteaiaresto“ kriteeriumidele, saavad endale kvaliteedimärgise.

Võrumaa Arenduskeskus soovib leida märgisele Võru maakonnale omase ja iseloomuliku nime, mis näitab parimal moel meie haridusasutuste toitlustuse head taset. Nimi kirjeldaks hoolikalt loodud keskkonda, kus pakutakse kohalikku, mahedat ja tervislikku toitu ning kus köögimeeskond tunneb rõõmu oma tööst, pannes rõhku kvaliteedile ja pidevale arengule.

Parim nimi saab Võru maakonna

„Kooli- ja lasteaiaresto“ tiitli ametlikuks nimetuseks!

Konkursi võitja valib välja žürii ja võitja kuulutatakse välja 10. novembril 2025.

Auhinnaks on 100 euro väärtuses Rahva Raamatu kinkekaart.

Konkurss kestab 6. novembrini, kogu info ja ettepaneku esitamise link ➔

Lisainfo: Tiina Jaanimägi
+372 5309 1046, tiina.jaanimagi@vorumaa.ee




Võru maakonna Aasta Isa 2025

Võrumaa Arenduskeskus koostöös Võru maakonna omavalitsustega ootab kandidaate Võru maakonna aasta isa 2025 tunnustamiseks.

Taotluste esitamise tähtaeg on 22.10.2025

Lisainfo: Kristi Vals, kultuurispetsialist
tel: 5912 9200
e-post: kristi.vals@vorumaa.ee

Kultuurikohvik Rõuges – rohkem kui kontsert, tõeline elamusõhtu

Rõuge rahvamaja käesoleva hooaja esimese poole tippsündmuseks on 15. novembril toimuv Kultuurikohvik, kus sel korral astub üles vaskpilliansambel Brassical. Ansambliga on seotud Võrumaalt pärit muusikud Rene Laur ja Märt Metsla.

Tasub aegsasti hakata Kultuurikohvikusse pileteid soetama, sest see on sündmus, millest ei tohiks keegi ilma jääda. Brassical ei ole tavaline puhkpilliansambel. Ansambelis on neli säravat muusikut, kes tunnevad pillimängust suurt rõõmu ja pakuvad publikule koos lavalise liikumisega humoorikat kontsertetendust. Lisaväärtusena loob JK Üritustehnika kohvikulaadse õhustikuga Rõuge rahvamaja saali erilise valgus- ja videokujunduse.

Brassicalis mängivad Mihkel Kallip (trompet), Margus Toompere (tromboon), Enri Rummelgas (tuuba) ja Rene Laur (trummid). Viimane neist on Vastseliinast pärit andekas muusik, eesti klassikaline saksofonist, saksofoniõpetaja ning tuntud ka telekonkursist „Klassikatähed 2014“. Lisaks on kaasatud Võrumaalt pärit Märt Metsla, kes alles veidi aega tagasi kuulus Brassicali ridadesse trompetimängijana. Nendega vestleb sündmuse esimeses pooles Erkki Peetsalu, avades külaliste loomingulist teekonda.

Kontsert-kohvik-vestlusõhtute sarja „Kultuurikohvik“ piletid on müügil Piletikeskuses. Pilet ühele eelmüügist on 20 eurot, pilet neljale 70 eurot. Ühe pileti hind kohapeal on 25 eurot. Selleks, et tuua noori rohkem kultuuri juurde, on käesolevast hooajast müügil ka eraldi viie-eurone pilet kooliõpilastele. Siinkohal rõhutame, et sündmus pole mõeldud eelkooliealistele lastele!

Kultuurikohvik toimub kohvikulaadse õhustikus, mistõttu on lisaks pileti ostmisele vajalik broneerida saali ka laud. Valikus on 4–8-kohalised lauad. Broneerimi-

seks helista tel 514 1384 või kirjuta rahvamaja@rougevald.ee.

Rahvamaja ukseid avame kell 18.00, et külastajad saaksid kohvikumelu ja head seltskonda nautida ning end hubases saalis sisse seada. Vestlusõhtu ja kontsert algab kell 19.00. Kohvikuhõrgutisi ja kokteile Kultuurikohvikus pakub Karamell catering.

Brassicali julge lähenemine ja omanäoline helikeel viivad kuulaja ootamatule ja kaasahaaravale helirännakule. Tule kuulama ja elamus

on garanteeritud! Oodata on ka üllatuskülastusi.

BIRGIT PETTAI
Rõuge valla rahvamaja kommunikatsioonijuht

Osta pilet siit ➔




KOHVIK-KONTSERT-VESTLUSÕHTUTE SARI

KULTUURI kohvik

15. NOVEMBRIL KELL 18.00
Rõuge rahvamajas

MÄRT METSLA, RENE LAUR
ja
vaskpilliansambel BRASSICAL

PILET
PILETIKESKUSES
20€ / 5€
KOHAPEAL
25€

Vestlusõhtut artistide loomingust ja valikutest veab **ERKKI PEETSALU**
Maitseelamusi loob **KARAMELL CATERING**

Lisainfo ja laudade broneerimine
tel 514 1384, rahvamaja@rougevald.ee
rougekultuur.ee



Hei noored ja vanad kudumise/heigeldamise huvilised!

Sügisest on plaanis hakata Rõuges läbi viima kudumise/heigeldamise ringe. Huvilised andke endast märku telefonil 53023330 või kirjutada messengeri MTÜ Nokitsev Mõõllane, lisage juurde ka, mis päeval ja kellaajal Teile sobiks.

Sisustame sombuseid sügisõhtuid toredasti koos kududes ja heigeldades!)



Toimetulekutoetus tõuseb ja muutub inimestele lihtsamini kättesaadavaks

Valitsus kiitis heaks sotsiaalhoolekande ja teiste seaduste muudatused, millega muutub toimetulekutoetuste süsteem õiglasemaks ja toetuse taotlemine inimestele lihtsamaks. Samuti saavad kuulmislangusega inimestele mõeldud viipekeelevahend kaugtölketeenus ja kirjutustölketeenus riigi püsirahastuse.

Toimetulekutoetus on riigi viimane turvavõrk inimestele ja peredele, kelle sissetulekud ei kata igapäevaseid esmavajadusi. Kui pere või inimese igakuised tulud jäävad alla riikliku toimetulekupiiri, maksab riik puuduoleva osa kinni, et inimene ei jääks hädas täiesti abita.

Toimetulekupiir on summa, mida riik on arvestanud miinimumiks, mis peaks katma inimese esmavajadused – toit, riided ja muud hädavajalikud igapäevased kulud. Kui inimese või pere sissetulek jääb pärast eluasemekulude tasumist sellest summast väiksemaks, saab ta taotleda toimetulekutoetust, et riik maksaks puuduoleva osa kinni.

Sotsiaalminister Karmen Jollieri sõnul on toimetulekutoetus mõeldud kõige raskemate olukordade puhuks ja selle suurus peab käima ajaga kaasas. Paralleelselt sotsiaalhoolekandeseaduse muutmisega võttis valitsus eile vastu ka riigieelarve seaduse, millega tõstetakse toimetulekutoetuse piirmäära juba järgmisest aastast. Kui praegu on üksi elava inimese toimetulekupiir 200 eurot kuus, siis alates 2026. aastast tõuseb see 220 euroni. See tähendab, et näiteks inimese, kelle sissetulek jäi pärast eluasemekulude tasumist 150-eurole, sai seni 50 eurot toetust, aga edaspidi 70 eurot. Inimese jaoks tähendab see kuus 20 eurot rohkem. Toimetulekupiiri tõstetakse ka järgnevatel aastatel, et see käiks elukalliduse tõusuga ühte sammu.

„Muudatused ei tähenda mitte ainult toetuse suurenemist, vaid ka õiglasemat ja inimlikumat süsteemi. Meie eesmärk on, et abi jõuaks just nende inimesteni, kelle sissetulekud ei kata igapäevaseid esmavajadusi ja et see oleks kättesaadav kogu Eestis ühetaoliselt ning ilma liigse, kohati ka alandava bürokraatiata,“ ütles Joller.

Muudatused sotsiaalhoolekande seaduses ja teistes seadustes toovadki peredele täiendavat tuge. Kui noor saab 18-aastaseks, siis praegu langeb tema eest arvestatav toetusesumma 240lt eurolt 160le eurole. Kui 18-aastane noor käib veel koolis, siis arvestatakse teda kui lapsena õppeaasta lõpuni. Tegelikult õpivad noored



Pilt on illustreeriv. Foto: Adobe Stock

kauem ja vajadused jäävad õppiva noore osas samaks. Seetõttu säilib alates 2027. aasta 1. aprillist kõrgem lapse piirmääras toetus, üle 264 euro kuus, ka 18–19-aastastele noortele, kui nad jätkavad hariduse omandamist. See tähendab peredele võrreldes praeguse süsteemiga üle saja euro suurust lisatuge kuus.

Samuti arvestatakse nüüdsest rohkem kaasaegseid peremudeleid. Kui laps elab vaheldumisi mõlema vanema juures, saab toimetulekutoetust edaspidi jaotada vastavalt lapse tegelikule elukorraldusele, mitte ainult ühe vanema järgi, nagu seni. Nii peegeldab riiklik abi paremini seda, kuidas pered päriselt elavad.

Oluline muudatus puudutab ka toimetulekutoetuse taotlemist. Seni tuli inimestel ise esitada hulk pabereid ja tõendeid, edaspidi hangib osa vajalikest andmetest otse registritest kohalik omavalitsus. KOVidele kehtestatakse säästude arvestamisel toimetulekutoetuse määramisel ühtsed reeglid, et inimestele jääks alati alles väike säästupuhver, näiteks üksi elaval inimesel kahe-

kordne toimetulekupiir, mis praegu on 400 eurot, et toetust ei kaotataks pelgalt seetõttu, et keegi on endale tagasihoidliku varu kõrvale pannud. Ühtne taotlusvorm ja juhised teevad süsteemi üle Eesti selgemaks ja väldivad erinevusi omavalitsuste lõikes.

Aastal 2024 sai toimetulekutoetust 15 562 leibkonda ning kokku rahuldati ligi 94 000 taotlust. Uued reeglid jõustuvad osaliselt juba sel aastal, toimetulekupiiri tõus jõustub alates 2026. aastast ning IT-arendusi nõudvad muudatused 1. aprillist 2027.

Kuulmislangusega inimestele kindel tugi

Eelnõuga muutuvad alates 2026. aastast püsivaks riiklikuks teenuseks viipekeelevahend kaugtölketeenus ja kirjutustölketeenus, mida alates 2018. aastast rahastas Euroopa Sotsiaalfond. Muudatus annab kuulmispuudega inimestele kindlustunde, et ühiskonnas osalemiseks vajalikud ja hästi vastu võetud tölketeenused jätkuvad edasi ka projekti lõppemisel.

Viipekeelevahend kaugtölketeenus võimaldab kurdil inimesel näiteks peaarstile helistada, poes või hotellis abi saada ning töösju ajada rakenduse vahendusel. Kaugtölk tähendab, et viipekeeletölk näeb internetiühendusega kaamera (arvuti või telefoni) kuulmislangusega inimese

viiplemist ning tõlgib selle kuuljale ja vastupidi. Teenus sobib lühiajalisteks igapäevasisituatsioonideks (kuni 30 minutit) ja toimib spetsiaalse tölketeenuse rakenduse kaudu. 2024. aastal sai kaugtölketeenuse rakendus tunnustatud Eesti Puuetega Inimeste Koja tunnustuskonkursil ligipääsetava lahenduse kategoorias. Kirjutustölketeenus aitab kuulmislangusega inimesel jälgida koolitust või töökoosolekut, sest

Professionaalne online viipekeeletölk Eestis



Foto: Adobe Stock

kirjutustölk teeb tema jaoks kuuldava teksti kirjalikuks tekstiks, mida on võimalik ekraanilt kohe lugeda. Teenust saab kasutada nii kohapeal kui ka arvuti vahendusel.

„Kuulmislangusega inimesed on öelnud, et tölketeenused annavad neile vabaduse ja iseseisvuse ehk võimaluse suhelda ja toime tulla samamoodi nagu kõrvalseisjad,“ rõhutas minister Joller. „Riigi ülesanne on pakkuda seda kindlustunnet, et teenus ei sõltu enam lühiajalistest projektidest, vaid on püsivalt olemas.“

Lisaks tehakse täpsemaks eesti.ee keskkonnas asuv pensionikalkulaator, mis hakkab arvesse võtma kõiki kolme pensionisammast ja andma inimestele selgema ülevaate tema tulevases pensionist. Muudatus aitab inimestel oma tulevikku paremini planeerida.

Sotsiaalmaksuseaduse muudatused ühtlustavad sotsiaalmaksu jagamise reegleid, mis tähendab, et osalise või puuduva tööviimasega inimestel teki- vad teiste töötajatega võrdsed tingimused pensioniõiguste kujunemisel. Kehtiva seaduse järgi sõltub töötaja eest makstavast sotsiaalmaksust pensioni II sambasse sissemakse tegemine sellest, kas sotsiaalmaksu tasub tööandja või riik. Selle tulemusena tekib töötajate ebavõrdne kohtlemine, mis käesoleva muudatusega kõrvaldatakse. See muudatus hakkab kehtima 1. jaanuarist 2026.

Eelnõud asub nüüd arutama Riigikogu, kuulmislangusega inimeste tölketeenused saavad riigi püsirahastuse 2026. aasta 1. jaanuarist.

Riigi ülesanne on pakkuda seda kindlustunnet, et teenus ei sõltu enam lühiajalistest projektidest, vaid on püsivalt olemas.
– Karmen Joller

Kagu Ühistranspordikeskus kuulutab taas välja konkursi AASTA BUSSIJUHT

Konkursi eesmärgiks on tunnustada bussijuhte töökoostuste eeskujuliku täitmise eest. Ootame kiitusi bussijuhtide kohta, kes teenindavad Kagu ühistranspordikeskuse hallatavaid liine Võru- ja Põlvamaal.

Töökohustusi hästi täitev bussijuht on sõbralik ja abivalmis; müüb korrektset sõitjatele ühiskaardi või tagab valideerimise, vajaduse korral juhendab; on liikluses tähelepanelik; sõidab sujuvalt ja ohutult.

Igapäevaelus näeme tihti probleemkohti ja mattume negatiivsuse alla, unustades väikesed asjad, mil-

le on kandev roll meelsuse kujundamisel. Bussijuhtidega puutume kokku hommikuti tööle ja kooli minnes ning sealt päevatoimetustest väsinuna tagasi tulles. Tervitused ja suhtlus bussijuhiga võib tihti mõjutada meie päeva ja meeleolu. Istudes bussi usaldame oma elu ja tervise inimese kätte, keda me ilmselt ei tunnegi. Vahel tunneme end seal nii turvaliselt, et pikendame oma ööund veel mõne minuti võrra, ometi ei lähe me bussijuhti selle eest tänama.

Kuid miks mitte? Kui sul on viimase aastal olnud mõni meeldiv kogemus bussijuhiga ja sa sooviksid

teda professionaalsuse või heatahtlikkuse eest tunnustada, siis anna meile teada!

Kui soovid esile tõsta mõnda bussijuhti, siis:

■ täida vorm Kagu ühistranspordikeskuse kodulehel

■ saada kiri Kagu ühistranspordikeskusele aadressil Kesk 20, Põlva, postiindeks 63308

■ saada e-kiri info@ytk.ee või helista tel 5855 8702.

Tunnustusega käib kaasas ka 500-eurone rahaline preemia.

Konkurss on avatud kuni 31.10.2025



Foto: Adobe Stock



kood/Võru Startup häkaton – sinu hüppelaud tehnoloogiamaailma

Oled ettevõtja, IT-eriala õpilane või tehnoloogias ja uuenduslikest lahendustest huvitatud inimene? Tahaksid leida lahendusi päriselulistele väljakutsetele ja võib-olla isegi luua oma ettevõtte? Kui jah, siis on kood/Võru Startup häkaton ja sellele järgnev koolitusprogramm loodud just sulle! Osalemine on täiesti tasuta!

1.–2. novembril toimub kood/Võru õppekeskuses häkaton, mis pakub võimalust proovida kätt uuenduslike lahenduste loomisel. Kahe päeva jooksul moodustatakse tiimid, töötatakse välja ideed, prototüübitakse ja esitatakse tulemused ekspertidest koosnevale žüriile.

Häkatonil lahendatakse päriselu probleeme – näiteks ühiskusutavate jalgrataste nutikas haldus, kogukondlikud sõidujagamise platvormid hajaasustusega piirkondades, digimängud kultuuri ja turismi edendamiseks või nutikad tööriistad omavalitsustele. Osalejaid ootab praktiline kogemus

nii tehnoloogia arendamisest kui ka ärimudelite loomisest.

Sündmus ei piirdu ainult häkatoniga. Sellele järgneb mitmekuuline koolitus- ja mentorlusprogramm, mille käigus on võimalik oma ideest kasvatada töötav lahendus ja skaleeritav äri. Programmi viivad läbi kogunud koolitajad ning mentorid, kes on osalejatele toeks igas etapis.

Osalemine on tasuta, kuid kohtade arv on piiratud. Registreeruda saab kuni 24. oktoobrini veebilehel vorumaa.ee/alustava-it-ettevõtja-arengu-programm.

Häkaton toimub 1.–2. novembril kood/Võru õppekeskuses (Tartu tn 25, Võru linn) ning koolitusprogramm jätkub novembrist 2025 kuni jaanuarini 2026.

Kogu programm toimub inglise keeles!

Projekti kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi rahastatud meetmest "Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond".

Võru maakond on Euroopa Liidu mahepiirkond 2025

Täiepäeval, 23. septembril Brüsselis aset leidnud Euroopa Liidu mahepõllumajanduse päeva tähistamisel tegi Euroopa Komisjon teatavaks käesoleva aasta maheauhinnade võitjad. Kategoorias „Parim mahepiirkond/biopiirkond“ kuulutati võitjaks Võru maakond.

„Väga hea meel on Võru maakonna nimel vastu võtta tunnustus tegevuse eest, mis on konkreetselt suunatud meie laste heaolu parandamiseks ja kohalike ettevõtjate toetamiseks – koostöös heade partneritega oleme viinud mahetoidu kindlalt Võru maakonna haridusastutuste toidulauale ning hoogu juurde andnud mahepõllumajanduse arengule maakonnas. Tulemuseks on tiitel „Euroopa Liidu mahepiirkond 2025“!“, tõdes Võrumaa Arenduskeskuse juhatusel Tiit Toots Brüsselis tunnustust vastu võttes. „See tiitel näitab, et kui on hea idee, motiveeritud meeskond, toetavad partnerid ning koostöö kohalike omavalitsuste, haridusastutuste ja ettevõtjate vahel, võib ka esialgu võimatu tundunud eesmärgid ellu viia.“

Mahetoidu idee sai alguse loometalgutelt

Idee Võru maakonna koole katvast maheda koolitoidu võrgustikust kõlas esmakordselt 2018. aasta Võru maakonna „Vunki mano!“ loometalgutel, kus see pälvis kaks auhinda: peaauphind ning parim tervist toetav lahendus.

Et võidukas idee ei jääks pelgalt unistuseks, alustati MTÜ Setomaa Liidu eestvedamisel projektidega, mis viisid esindajad – nii SA



Võrumaa Arenduskeskuse juhatusel Tiit Toots (keskel) Võru maakonna nimel Euroopa Liidu mahepiirkond 2025 tiitlit vastu võtmas. Pilt: Kuvatõmmis

Võrumaa Arenduskeskusest, Setomaa Liidust kui ka omavalitsustest – õppereisile Taani ja Rootsi. Sealne kogemus andis kinnituse, et mahetoidu viimine koolidesse ja lasteaiadesse on täiesti võimalik ja toob kaasa nii hariduslikke kui ka tervisealaseid võite. „Juba Vunki mano! loometalgutel saime koos meeskonnaga aru, et mahetooraine viimiseks laste toidulauale tuleb alustada esmalt haridusastutuste sööklast ning kokkadest. Ka kohalike omavalitsuste ning haridusastutuste juhtide selge tahe eesmärgi toetada oli väga oluline,“ tõdes Võrumaa Arenduskeskuse projektijuht Kaja Kesküla.

18. septembril 2020. aastal sõlmisid SA Võrumaa Arenduskeskus, MTÜ Setomaa Liit ja Võru maakonna viis kohalikku omavalitsust mahekokkulepe, mille eesmärgiks oli suurendada maheda ja kohaliku toidu osakaalu haridusastutuste toitlustuses. Konkreetne siht – 2024. aasta lõpuks peab koolide ja laste-

aegade toitlustuses kasutama vähemalt 20% ulatuses mahetoorainet – on tänaseks saavutatud.

Sündimas on uus mahekokkulepe

Sellega aga kõik mahetoiduteemalised saavutused Võru maakonnas ei piirdu. Setomaa asuval Obinit-sa tööstusalal käib praegu Lõuna-Eesti aiasaaduste väärindamiskeskuse rajamine, ettevalmistamisel on uus maakondlik mahekokkulepe. „Piirkondade jätkusuutlikkuse eeldus on kohalike ettevõtjate olemasolu,“ lausus Setomaa Liidu juht Margus Timmo. Toidu julgeoleku ja piirkonna isemajandamise võimekuse tõstmise tagabki tema sõnul see, kui kohalikud tootjad suudavad piirkonna elanikud varustada toiduks vajaliku toorainega. „Me ainult ei räägi toidu julgeolekust ja piirkonna isemajandamise võimekuse tõstmisest, vaid ka tegutseme sellel suunal: aiasaaduste väärindamiskes-

kuse rajamisega loome eeldused piirkonna põllumaaade kasutamiseks, toidutooraine tootmiseks, säilitamiseks ja töötlemiseks.“ Tiit Tootsi sõnul tähendab see seda, et koostöö partnerite ning erinevate osapooltega peab jätkuma veelgi süsteemsemalt.

Euroopa Liidu maheauhinnad loodi 2022. aastal mahetootmise arendamise tegevuskava raames. Auhindade eesmärk on tunnustada tipptaset kogu maheahela ulatuses – alates talunikest ja restoranidest kuni väike ja keskmise suurusega ettevõtete ning linnadeni. Samuti aitavad need tõsta mahesektori üldist nähtavust ja suurendada teadlikkust Euroopa Liidu mahemärgise olulisusest.

Eelmisel aastal pälvis Euroopa Liidu parima mahepiirkonna tiitli Soomes asuv Lõuna-Savo piirkond, kus on mahetegevuste kogemust ligi 40 aastat.

Loe rohkem Võru maakonna maheteekonna kohta: www.vorumaa.ee/mahepiirkond-2025

Tartu Arsise kellade ansambli kontsert

Mõniste rahvamajas

Reedel, 14. novembril kell 18.00



Pilet 10 eurot, müügil Piletikeskuses ja kohapeal, põhikooliealised lapsed tasuta

Lisainfo: 514 1384 või rahvamaja@rougevald.ee

rougekuulur.ee

ROUGE VALLA RAHVAMAJA

Rõuge Valla Raamatukogu ja Rõuge Noorsootöö Keskus kutsuvad

Eakate teehommikule

“Noorte trendid läbi elukogemuse”

19. novembril kell 11:00

Rõuge Rahvamaja kohvikus

Tule põlvkondade kohtumisõhtule, kus noored jagavad oma slängi ja sotsiaalmeedia trende, eakad aga pakuvad sellele oma elutarkuse vaadet. Koos loome ka lõbusa TikTok video.



Jäätiseauto Rõuge vallas

Kõige maitsvamad ja huvitavamad jäätised ning lai valik külmutatud tooteid: kala, pelmeenid, pitsad ja palju muud. Kõik parimate hindadega, lisainfo veebis: www.jaatisauto.ee

Jäätiseauto peatub meie vallas igal kolmapäeval:

12.40–13.00	Uus tn 4, Rõuge
13.15–13.30	Haanja 9, Haanja

Valmis sai Euroopa kultuuripealinna kokku võttev digiraamat

Valminud on Euroopa kultuuripealinna kokku võttev digiraamat „Tartu 2024. Ellujäämise lugu“, mis vaatab tagasi möödunud Euroopa kultuuripealinna aastale Tartus ja Lõuna-Eestis.

Raamat kirjeldab enam kui viie aasta pikkust teekonda, mis on jaotatud kolmeks etapiks: tiitli võitmine, ettevalmistused ja programmi elluviimine ning kultuuripealinna koostööde jätkumine pärast 2024. aastat. Raamatus analüüsitakse nii saavutatud tulemusi ja mõju kui ka suuremaid õnnestumisi ja keerulisemaid väljakutseid.

„Tartu 2024 oli kogu Lõuna-Eesti ja kaudselt terve Eesti ühine ettevõtmine, mis pakkus rohkelt väljakutseid, aga ka tähelepanuväärseid õnnestumisi ja õppetunde. Tiitliaasta loovkonseptisioon oli „Ellujäämise kunstid“ ja just selle korraldusperioodi ellujäämise lugu me jutustamegi. Loodame, et raamat pakub inspiratsiooni ka teistele Eesti linnadele Euroopa kultuuripealinna tiitlile kandideerida,“ ütles Hanna Simona Allas, „Tartu 2024. Ellujäämise lugu“



Laadi raamat alla siit ➔

lähenedisviisid ja mehhanismid Euroopa kultuuripealinnade pärandi võimendamiseks, et toetada pikaajalist regionaalarengut, koostööd ja ühist kultuurikorraldust.

Selleks juhib sihtasutus tiitliaasta järel rahvusvahelist pärandiprojekti „ECOC Echo“ („Euroopa kultuuripealinnade kaja“), mis ühendab üheksa riigi Euroopa kultuuripealinnu. Projekti kogumaksumus on u 2,27 miljonit eurot, mis jaguneb üheksa riigi kultuuripealinna ja nende 12 partneri vahel. Tartu ja Lõuna-Eesti kasutada on sellest 509 000 eurot. Tulemusi esitletakse 2028. aastal Euroopa kultuuripealinnas Bourges'is Prantsusmaal.

peatöimetaja.

Sihtasutus Tartu 2024 tutvustas kultuuripealinna aasta tulemusi Kultuurikompassi rahvusvahelisel foorumil „Kas me sellisest kultuuripealinnast unistasimegi?“,

mis toimus 18.–19. septembril Tartus. Digiraamatuga „Tartu 2024. Ellujäämise lugu“ saab tutvuda Tartu 2024 kodulehel ja peatselt jõuavad need trükituna ka Lõuna-Eesti omavalitsustesse.

Sihtasutus Tartu 2024 jätkab koostööd üheksa riigiga

Euroopa kultuuripealinnade peamine väljakutse pärast tiitliaasta lõppu on saavutatud hoo säilitamine ja edu

kordamine piirkondlikus koostöös, kaasates nii omavalitsusi kui ka arendusorganisatsioone. Meie ühine eesmärk on töötada välja plaan, kuidas seda energiat säilitada ning leida kõige tõhusamad

06. oktoober 1925
Elaw osawõtt Wana-Roosa uue koolimaja pühitsemisest
Wana-Roosa uue koolimaja pühitsemine pühapäeval 4. okt. sai erakordselt elava osawõtu osaliseks. 4-klassilise algkooli jaoks ehitatud awara koolimaja ruumid olid rahvast tungil täis. Ruumi, kus pühitsemise talitust toimetati, pääses waewalt pool kokkutulnud rahvast sisse. ---

Koolimaja ehitamise käigu kohta sõna võttes, tuletas wallasekretär hra Kann meele neid raskusi, millega vallaal wõidelda tuli, enne kui maja valmis sai. Maja on maksma läinud, nagu eelmises numbris teatasime 8.210000 marka. Antud ülewaatest selgus, et koolimaja on võidud nii odawasti üles ehitada ainult selle tõttu, et walla elanikud on armastusega ehitamisele kaasa aitanud, talupidajad kruusa ja palke kohale wedades ja maata mehed palke lõigates ja muid töid tehes. Nii on Wana-Roosa uue koolimaja ehitustööd kandnud kogu walla rahwa abi ja püsiwus. Walla elanikkude poolt naturaalkoostustuste korras maksuta tehtud tööde tõeline wäärus ulatab ligi poole miljoni marga peale.

Õhtul korraldati sealsamas pidusöök, millest kogukas pere osa wõttis. Lauas peeti rida wastastikku kõ-



nesid, milledest väljendus isamaalik heledus ja koduma armastuse rõhutamine. Soojate sõnadega awaldati palju tänu wallawalitsusele, eriti aga wallawanemale, sekretärile ja koolijuhatajale, kes kindla tahtejõuga suutsid uue koolimaja ehitamise mõttele poolehoidjaid wõita ja kaaskodanikkude keskele kandsid julgustust, kui mõned raskuste ees kaksiti mõtlema kippusid.

10. oktoober 1925
Luutsniku põllupidajad saagi kogumisel

Juba varakult jõudsid siinsed põllupidajad tõuwilja koristamisega lõpule, kuid peksmisega on raskusi. Kasutada on üksainsus peksugarnituur üle kahe walla ja see ei jõua kõikide nõudeid rahuldada. Igasse tallu ei saa teda ka vedada, sest teed on vih-

malingute järeldusel läbipäästmatuks muutunud. Mitmed talupidajad on mõtteid wahetanud mootor- ehk traktorgarnituuri muretsemise üle, kuid nähtawasti puudub meestel julgus, kuigi maksutingimused praegu õige soodsad on.

Wahepeal on torm põlurõugud ära lõhgunud ja laiali paisanud ning nende parandamine nõuab põllupidajalt palju tööd. Kartuli wõtmisega oldi nädala algul kibedasti ametis, kuid vihmad ja külmad sügise ilmad ei võimalda kuigi edukalt töötada. Kartulisaak on tänawu kasin – 2–3 seemet ja isegi vähem. Tõuwiljast, kui see kord pektud saab, ei ole ka üle 5–7 seemne oodata. Linad on pea kõigil üleswõetud ja paigale pandud. Need said vihmade läbi tuntawalt rikutud.

17. oktoober 1925
Pidu Sarus

Läinud pühapäeval, 11. okt. oli Saru raiooni kaitseliidu pidu, sealse end. magasiaida ruumides. Eeskawas oli kõne, näidend „Kihlakaart“, naljalaulud jne. Ettekanded läksid natuke jahedalt. Eeskawa kokkuseadjad oleksid pidanud natuke taktilisemalt talitama ja ettekanneteks rohkem wastawad palad valima. Näidend kanti siiski enamvähem rahuldawalt ette. Sissetulek oli ka wäikesewõitu. See esinemine kohustab korraldajaid veelgi energilisemale tööle, et järgmisel korral publikumile heledamat waimutoitu pakkuda.

24. oktoober 1925
Haanja meeste orelil Rakweresse

Siinsed puutöömeistrid wened Kriisad valmistawad Rakvere linna kirikule oreli, mis neil päewil valmis sai ja raudteele määratud kohale saadeti. Orel laotis- te osadena 13 koormasse. Kriisad ise läksid kaasa, et orelit kohapeal üles seada. Orel läks maksma poolteist miljoni marga ümber.

Kriisad ei ole päris elukutselised orelimeistrid, waid tegelikud põllumehed, kuid kõrwaltoõnna teewad ka tellimiste peale orelisi ja parandawad vanu. Neil on igal ühel oma talu Haanjas ja majad Wõru linnas. Wäiksel peale hakates on nad nii palju

oma tööalal edasi jõudnud, et wõivad suuri kiriku orelist valmistada.

Isemoodi surnumatmine Rõuges

Rõuge kiriku külje all elas kauemat aega keegi uurmaaker oma naise ja lastega. See abielupaar põlgas kirikut, õpetajat ja üldse kõiki waimulikke mehi ja talitusi. Pikema haiguse järele suri paari nädala eest mees ära. Enne surma annud ta naisele juhatus, kuidas teda maha matta tuleb. Ta keelanud enese surnukeha juures enne matmist, kui ka matmise korral waimulikke laule laulda, kõnesid ja palweid pidada. Käskinud kutsuda ühe oma sõbra, kes hua juures pidi kõnelema surma läbi lah-kunu elust ja tegewusest. Et naine samasuguse ilmawatega on, siis täitis tema mehe wiimast soowi, ainult selle wahega, et kutsus hua juurde kõnet pidama kellegi teise isiku. Kooliõpetajatel keelanud kadunu oma lastele usuõpetust õpetada.

29. oktoober 1925
Ka Nursi wald ehitab enesel uue koolimaja

Et Nursi algkooli praegused ruumid liig kitsad on, siis wõeti üles uue koolimaja ehitamise küsimus. Eeltööd selleks on juba tehtud. Koolimaja plaan on haridusministeeriumi poolt kinnitatult tagasi saadud. Kui riiklikku ehituslaenu saadakse, nagu senised ehitajad saanud, siis

wõib takistamatult ehitamisele asuda.

Wald ise on selleks otstarbeks juba teatava summa kogunud. Nagu kinnitatud plaanist näha, saab uus koolimaja kahekordne, hästi avar ja nägus. Alumiisel korral on ettenähtud 6 klassituba, 2 riidehoiu ruumi, 1 õpetajate tuba ja üks õpeabinõude ruum. Ülemisel korral asuksid õpetajate korterid, internaadi ruumid s. o. magadistoad mõlemist soost õpilastele, ühisköök ja söögituba, kooli teenijate korterid ja wäiksemad ruumid mitmesugusteks muudeks otstarveteks.

Rogosi laad. Lihuniku lõõming vallavanemaga

Läinud nädalal peeti Rogosi wallamaja juures laata, mis rahwaarvu poolest keskmine oli. Kariloomi oli wahel, mille tõttu hinnad teiste laadadega wõrreldes märksa kõrgemad. Iseäranis rohkesti oli lam-baid. Nende hinnad hoopis madalad, nii et 200 marga eest wõis saada tallesid.

Laada keskpaiku läks wallawalitsus lihunik Z. käest platsiraha nõudma, mille peale Z. wallavanema L. rin-nust kinni haaras küsides: „Mis Teie minust tahate, lontrus?“ ja rebis wallavanema kasuka kaeluse lahti, näo ja põidla veriseks. Z. kohta tehti protokoll.

Vanu Wõru Teatajaid sirvis Kirjamees Toivo Tootsen



Kust leida usaldusväärsed infot ravimite kohta?

Ravimite kohta leidub internetis hulgaliselt teavet – soovitusi, kogemustlugusid ja arvamus. Kahjuks ei ole kogu see info alati kontrollitud ega usaldusväärne.

Blogid, foorumid ja sotsiaalmeedia postitused võivad sisaldada eksitavaid teavet, hirmutavaid lugusid või koguni ebapädevaid soovitusi. Näiliselt usaldusväärse nõuande järgimine võib aga seada tervise ohtu.

Kõik veebilehed ei ole usaldusväärsed infoallikad

Internetis leviva teabe suhtes tuleb olla kriitiline. Igaks võib midagi avaldada, kuid mitte kõik veebilehed ei kontrolli sisu õigsust. Paljud saidid tegutsevad peamiselt raha teenimise eesmärgil, reklaamides või müües ravimeid, millel puudub teaduslikult tõendatud toime ja ohutus. Samuti tuleb arvestada, et ravimite nimetused, kasutussoovitused ja müügingimus võivad riigiti erineda – Eestis ei pruugi osa ravimeid üldse saadaval olla või võivad neil olla teised kasutusjuhised.

Usaldusväärse info ravimite kohta leiab Ravimiregistrist

Kõige täpsema ja ajakohasema info kõigi Eestis müügil olevate ravimite kohta leiab Ravimiameti hallatavast Ravimiregistrist, mis asub veebiaadressil ravimiregister.ee. See on riiklik andmebaas, millele viitavad ka ametlikud internetiapteegid, ravimiinfo.ee ja Terviseportaal.

Kuidas Ravimiregistrist infot otsida?

- Ava arvutis või nutiseadmes veebileht ravimiregister.ee.
- Sisesta otsingusse oma ravimi nimi.
- Otsingu tulemused võivad sisaldada sama nimega, kuid erineva tugevuse või ravimvormiga ravimeid – vali see, mis vastab sinu retseptile.
- Iga ravimi juurest leiad digitaalse pakendi infolehte, kus on kogu vajalik teave.

Miks on oluline infolehte lugeda?

Infoleht annab kõige täpsema ja usaldusväärsema teabe sinu ravimi kohta. Seal leiab:

- juhised, kuidas, millal ja kui kaua ravimit võtta,
- teabe võimalike kõrvaltoimete kohta ja mida nende puhul teha,
- info ravimi võimalikest koostoimetest teiste ravimite või toiduga,
- loetelu abiainetest, mis on oluline patsientidele, kel esineb allergiaid või talumatust,
- juhised, kuidas ravimit õigesti säilitada.

Ravimiregistrist leiab:

■ iga ravimi kohta üldinfo – näiteks toimeaine, ravimvormi, tugevuse ja näidustused,

■ teabe võimalike soodustuste, tarneraskuste ja täiendavate ohutusnõuete kohta.

Info patsiendile ja tervishoiutöötajale

Iga ravimijuures on kättesaadavad kaks põhidokumenti.

■ Patsiendile suunatud pakendi infoleht sisaldab muu hulgas infot ravimi toime- ja abiainete, kasutusotstarbe, annustamise, kõrvaltoimete ja säilitamisnõuete kohta.

■ Ravimi omaduste kokkuvõte on seevastu suunatud eeskätt tervishoiutöötajatele ja sisaldab üksikasjalikumaid meditsiinilisi teavet.

Pakendi infoleht on ravimikasutaja jaoks kõige olulisem dokument. Selle põhjal saab hinnata, kuidas ravimit õigesti ja ohutult tarvitada. Infolehe lugemine aitab vältida ravivigu ning vähendab riski, et ravim muutub valesi kasutades vähem tõhusaks või koguni ohtlikuks.

Kui infoleht ei vasta kõigile küsimustele või jääb midagi segaseks, tasub alati nõu pidada apteekri või arstiga. Apteeker oskab anda praktilist nõu ravimite kasutamise kohta, arst aitab otsustada, kas ravim on konkreetsele inimesele sobiv.

Pea meeles: usalda ravimite seoses üksnes ametlikest allikatest pärit teavet. Eestis on selleks ravimiregister.ee. Kui otsid ravimi kohta infot internetist, siis alusta ikka sealt!

ELVL kutsub kogukondi filmi „Head inimesed“ linastusi korraldama

Eesti Linnade ja Valdade Liit (ELVL) kutsub kohalikke kogukondi üles korraldama dokumentaalfilmi „Head inimesed“ linastusi, et jagada liigutavat lugu inimlikkusest, elujulgusest ja kaastundest.

Vähiravifond Kingitud Elu on 11 aastat toetanud Eesti vähihaigeid, kelle ravi ei kata parasjagu Tervisekassa. Kümnete tuhandete annetajate toel üle Eesti on fond suutnud aidata ligi 3500 inimest, kinkides neile lootust ja elupäevi. Fondist on kujunenud omalaadne rahvalikumine, mille toel kõik vähihaiged on saanud õigeaegselt neile hädavajaliku ravi.

Fondi 10. juubeliaasta lõpuks valmis režissöör Maria Avdjuško dokumentaalfilm „Head inimesed“. Film linastus esmakordselt 2025. aasta märtsis



Kaader filmist.

ning kestab üks tund. Seni on seda pisteliselt näidatud siin ja seal, kuid nüüd avaneb kogukondadel võimalus tuua film oma linna või külla, rahvamaja, kultuurimajja või kinno.

„Film „Head inimesed“ on

liigutav tunnustus inimlikkusele, elujulgusele ja kaastundele. See tuleb meelde, kui habras elu on ning kui suur mõju on sellel, kui keegi ulatab abikäe. Just seetõttu kutsume kogukondi filmi näi-

tama, et jagada seda sõnumit ja kogeda ühist hoolivust oma kodukohas,“ ütles ELVLi tegevdirektor Veikko Luhala.

Vähiravifond Kingitud Elu otsib üle Eesti kogukonnaaktiviste, kes oleksid valmis sügiskuu algul korraldama filmi näitamisi ja kutsuma fondi esindajaid kohapeale. See annab võimaluse fondi tegevusest rääkida, kohtuda inimestega, tänada annetajaid ja fänne ning jagada ühist hoolivat kogemust.

Kontaktid kokkulepete sõlmimiseks leiad veebist aadressilt kingitudelu.ee/kontakt/.

Lisainfo:

Veikko Luhala
ELVLi tegevdirektor
Tel 503 5714

Ohuolukorras loeb iga sekund: varju seal, kus oled!

Sõda Ukrainas, droonid Euroopas ja muutunud julgeolekuolukord on pannud ühiskonda rohkem mõtlema oma turvalisusele ning tõstatanud küsimuse: kui valmis me kriisideks oleme? Eesti on turvaline ja kaitsitud riik. Ent kindlustunnet kasvatab ka teadmine, et kui olukord seda nõuab, siis oskame õigesti tegutseda.

Sel aastal on päästeametil oktoobris, elanikkonnakaitse kuul fookuses varjumine ja ohuteavitus. Pealtnäha tundub see enesestmõistetava teemana, ent Eesti inimesed ei kipu ohuolukorras sugugi ühtmoodi käituma. Kui aega on vähe ning ohus on elu või tervis (nt suurõnnetus ohtlike kemikaalidega, plahvatus, sõjaline rünnak või muu ootamatu olukord), võib viivitamine aga maksta elu.

Hiljuti viidi Eesti inimeste seas läbi uuring, milles küsiti inimeste käitumise kohta ohusireeni kuuldes. Vaid 34% küsitletuist vastas, et nad varjuks kohe lähimasse siseruumi ja otsiks seejärel lisainfot – just nii, nagu kriisilukorras tegutseda peab! Ülejäänud võivad aga end pahaaimamatult ohtu seada: osa otsiks esmalt infot, osa lahkus asuko-

ha hoonest, et minna avalikku varjumiskohta ja osa ei teeks üldse midagi.

Iga sekund loeb!

Kampaaniaga „Varjumiseks on 3 minutit – kuhu jõuad sina?“ pannakse inimestele südamele, et varjumine peab toimuma kiiresti. Reaalses ohuolukorras võib aega varjumiseks olla isegi vähem. Kampaanias kasutusel olev ajaline mõõde aitab paremini mõista, et ohu korral ei ole aega otsida ideaalset lahendust, vaid tegutseda tuleb kohe. Ohuolukorras loeb iga sekund.

Varjumine pole keeruline, kuid see peab toimuma väga kiiresti. Kui kuuled sireene või oled saanud riigilt läbi EE-ALARMi korralduse varjuda, ära ignoreeri ohtu ning varju kohe! Püsi turvalises kohas kuni tuleb teadaanne ohu möödumisest.

Iga varje loeb!

Ohu korral ära kuluta aega spetsiaalse varjumiskoha otsimisele. Parim varjumiskoht on tegelikult seal, kus sa parasjagu oled. Kui oled hoones, jää sinna. Avalik varjumiskoht võib jääda sinu asukohast liiga kaugele. Tegelikult ongi avalik varjumiskoht mõeldud sõjalise olukorras neile, kes viibivad ohuhetkel linnatänaval. Kui oled kodus, tööl või poes, siis tuleb varjuda samas hoones. Leia ruum, mis on madalal korrusel, tugevate seintega ja ilma akendeta. Jäta meelde – sinu ja õue vahel peab olema vähemalt kaks seinu. Nii kaitset end lööklaine purustuste, suitsu, lenduvate esemete ja kildude eest. See on lihtne ja hea viis end kaitsta.

Kui oled õues ja ühtegi siseruumi läheduses pole, siis plahvatusohu korral ära jää lageda taeva alla seisma. Pa-

rim viis end sel hetkel kaitsta on heita pikali maalohku või kraavi ning katta pea kätega. Kõige ohtlikum on jääda püsti ja nähtavaks. Varjumine tähendab, et sa vähendad oma haavatavust – iga takistus sinu ja ohu vahel võib päästa sind rasketest vigastustest.

Me ei pane suitsuandurit lakke, sest ootame tulekahju. Me teeme seda, et olla valmis end õigel ajal päästma. Samamoodi peame mõtlema ka varjumisele. Kui teame, kuidas ohuolukorras tegutseda, siis suudame paremini kaitseda ennast ja oma lähedasi. Teadmised ja oskused on osa meie kindlustundest.

Täpsemaid juhiseid, kuidas varjuda ning selleks valmistuda, vaata veebilehelt www.olevalmis.ee.

OSKAR LEPIK
Päästeamet



RÕUGE MAARJA KIRIKU TEATED

19. pühapäev pärast nelipüha, 19. oktoober kell 11.00 armulauaga jumalateenistus

20. pühapäev pärast nelipüha, 26. oktoober kell 11.00 armulauaga jumalateenistus

Hingedepäev, 2. november kell 11.00 armulauaga jumalateenistus

22. pühapäev pärast nelipüha, isadepäev, 9. november kell 11.00 armulauaga jumalateenistus

Valvamispuhapäev, 16. november: kell 11.00 armulauaga jumalateenistus

Koguduse liikmeannetust saab tasuda kantseleis või ülekandega Rõuge koguduse pangavarvele:
SEB EE501010402007421005, COOP EE684204278628294602, LHV EE207700771009030698

Misso abikirikus

Riia mnt 6, Misso alevik

LÕIKUSTÄNUPÜHA MISSA

19. oktoobril 2025

kell 14.00

Vendade Kriisade
1886. aastal valmistatud
orelil mängib Raina Urb

Palume kaasa võtta altari ette sügisande



RÕUGE REHVIPUNKT



& AUTOPESULA

REHVIVAHETUS (KUNI 22 TOLLI)

AUTO SISE- JA VÄLIPESU

TÖÖ KIIRE JA KORRALIK

+372 5315 0555

TEHNIKA 4C, RÕUGE

KUIVAD
KÜTTEPUUD

HALL LEPP
50CM
RÕUGES
TRANSPORDI VÕIMALUS

TEL 5343 5725



STIILIPIDU
MISSO RAHVAMAJAS

22.11.2025 KELL 20.00

**SPORDITÄHTEDE
ÖÖ**

FULL HOUSE BAND

VS

IRENE JUMPING



Pilet eelmüügist (Piletikeskus) 15€, kohapeal 20€

Lisainfo ja laudade broneerimine:

5344 1800 või piiriaareklubi@gmail.com

Korraldavad

MTÜ Piiriääre Klubi ja Rõuge Valla Rahvamaja

PROJEKT ON RAHASTATUD KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMMIST



TREENINGUD MISSOS



Treeningud sobivad kõigile, tule ja proovi!

JUMPING

21. november



**JÕUSAALI TREENINGUD
JUHENDAJAGA**

20. oktoober
27. oktoober
2. november



MTÜ PIIRIÄÄRE KLUBI

PROJEKT ON RAHASTATUD KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMMIST



KOHALIKU
OMAALGATUSE
PROGRAMM





17:30 lühifilm ja muljed septembrikuisest Islandil toimunud Erasmus+ noortevahetusest "We-Við-Meie" läbi Mehkamaa noorte kogemuse.

22.10 kl 18: Tanel-Eiko Novikov marimba (Eesti)

Mõniste rahvamajas: Flemming Viðar Valmundsson akordion (Island)

Rääts, Baek, Boulanger, Bonis

Piletid kohapeal 5 eur. Põhikoolilastele tasuta.

RÕUGE VALLA RAAMATUKOGU

kutsub:

EAKATE
TEEHOOMMIK


Soovimatud külalised maamajapidamistes – kes nad on ja kuidas neid tõrjuda?

23. OKTOOBRI KELL 10.00
MÕNISTE RAAMATUKOGUS

27. OKTOOBRI KELL 11.00
VARSTU RAAMATUKOGUS

Nõu annab keskkonnaspetsialist Margit Päkk



SULBI KÜLATEATER esitleb komöödiat

OSTA PILET:

TRIINU BAARI

Rõuge rahvamajas

24. oktoobril 2025 kell 19.00

LAVASTAJA Airika Saamo KOREOGRAAF Kätlin Rosenberg
Maret Soon Aili Kase Ivar Rosenberg Aivar Rosenberg
Margit Tappo Agu Soon Tiia Rodima Triin Soon Vaido Ermel

Rõuge Valla Rahvamaja PILET
Tel 514 1384 Piletikeskuse eelmüügis 10 €
rahvamaja@rougevald.ee kohapeal 12 €



ELVA HARRASTUSTEATER ESITLEB

Autor ja lavastaja: Maarja Palm

ETENDUS

"Kosjakased Koidula moodi"

Misso rahvamajas

25. oktoobril kell 16.00

OSADES: Mare Jõgi, Marge Mäesalu, Kaidi Sööt, Ülle Rebane, Tõnis Palm, Imre Vallikivi

Pilet 10 eurot müügil kohapeal

Lisainfo: 514 1384 või rahvamaja@rougevald.ee
rougekuulur.ee



Nõlva Talu avatud uste päev

HALLOWEENI ERI

RÕUGE VALD, VIITINA KÜLA, NÕLVA

1. novembril

12.00–20.00

12.00–16.00 Programm väiksematele külalistele
Peale 16.00 Programm julgematele külalistele

Eriprogramm:

- Elevust pakkuv metsapark
- 12–15 külas raamatukogunõid Rosaalie
- Igal täistunnil traktorisoit läbi müstilise tee
- Õhtul avatud hirmutoad

Avatud on kohvik

Perepilet 20€
Alates 14 a 8€
Väiksemad 4€

Piletit ostes toetad meie loomi!



Naisansambel ALEAA

40

Misso rahvamajas

laupäeval, 1. novembril kell 17.00

Kontsert "Laul sai sillaks"

Esinevad:

Naisansambel ALEAA
Meesansambel WanSel Tartust
Akordionist Tiit Kalluste

TASUTA

MÄGEDE HÄÄL

VÄLJAANDJA
Rõuge Vallavalitsus
www.rougevald.ee
vald@rougevald.ee

TOIMETAJA
Viivika Nagel
viivika.nagel@rougevald.ee
5346 5809

TIRAAŽ
2290

TEHNILINE TOOSTUS
MK Meedia OÜ

LOE VEEBIS
rougevald.ee/ajaleht

Trehvämi Rõugõn!

Meie ajalehe toimetab kohale Omniva, see peab jõudma kõigisse vallas registreeritud postkastidesse (ka neisse, kus on reklaamist loobunud) alates esimesest kandepäevast neljapäeval või laupäeval Haanja, Misso, Ruusmäe ja Viitina piirkonda ning reedel või teisipäeval Krabi, Mõniste, Rõuge ja Varstu piirkonda. Kandeprobleemidest saab teavitada valla kommunikatsioonispetsialisti aadressil viivika.nagel@rougevald.ee.

Oma valla elanike ja ettevõtete reklaamide avaldamine lehes on tasuta. Väljaandjal ja toimetajal on õigus avaldamiseks saadetud kirjutisi toimetada ja lühendada ning teha valikuid materjali avaldamise osas.

Järgmise vallalehe esimene kandepäev on 20. november, materjale sellesse saab saata 6. novembrini.

